МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Випуск 3 (50), 2025

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Ризики продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітика, управління, прогнозування, фінансово-маркетингові інструменти мінімізації”

м. Київ, МАУП, 23 грудня 2025 р.

Київ
2025

ЗМІСТ

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

“Ризики продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітика, управління, прогнозування, фінансово-маркетигові інструменти мінімізації”

(*23 грудня 2025 р.*)

Г. І. Скиба, І. М. Беженар
Фінансово-маркетингові інструменти мінімізації ризиків продовольчої безпеки в умовах економічної невизначеності 9

І. М. Беженар, Г. І. Скиба
Ризики продовольчої безпеки України в умовах невизначеності та інструменти їх мінімізації 11

А. Г. Єфременко
Фінансові стимули сталого виробництва: ключ до зниження ризиків продовольчої безпеки 14

І. І. Каліна
Маркетингові інструменти у забезпеченні продовольчої безпеки 16

В. О. Заросило
Правові засади підтримання відповідного рівня продовольчої безпеки 18

О. І. Головко
Актуальність хеджування в контексті мінімізації ризиків продовольчої безпеки 21

А. С. Дуднік, Б. О. Могірчук-Клименко
Вплив цифровізації та AI-систем на формування ризиків продовольчої безпеки в умовах нестабільності соціально-економічного середовища 23

С. В. Матчук
Продовольча безпека як управлінський виклик: синергія науки та державних інституцій 25

К. Г. Кононенко
Стійкість гастрономічного туризму в умовах ризиків продовольчого забезпечення 27

В. П. Корнійчук
Механізми оптимізації інтеграції України в європейський економічний простір 30

М. М. Кривоберець, М. І. Башинська
Ризики продовольчої безпеки туристичної індустрії в умовах невизначеності 31

В. О. ЗАРОСИЛО
д-р юрид. наук, проф.,
завідувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності
Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДТРИМАННЯ ВІДПОВІДНОГО РІВНЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Продовольча безпека на сьогодні є однією з провідних тем і напрямів діяльності як органів центральної так і місцевої влади. Проте на нашу думку досягнення відповідного рівня продовольчої безпеки не може бути досягнуто будь-яким шляхом.

На сьогодні є цілий ряд шляхів досягнення високого рівня продовольчої безпеки. Це підвищення врожайності сільськогосподарських культур, поліпшення їх переробки, підвищення та збільшення кількості випуску продуктів різними підприємствами та організаціями. Проте з точки зору підвищення рівня життя громадян є певні побоювання, що всі ці процеси можуть призводити до погіршення перш за все рівня якості продукції, а з іншого боку до використання не тільки неякісних складових у виробництві продуктів, але й в процесі вирощування сільськогосподарських культур.

Не секрет, що сьогодні крім того, що використовуються так звані генномодифіковані сільськогосподарські культури, вплив яких на здоров'я людей ще досконало не вивчений, загрозу становлять і використання хімікатів і добрив у сільському господарстві.

Перш за все же виробляються ці хімікати і добрива. Контроль у зазначеному напрямі м'яко скажемо поганий. Адже велика кількість добрив наприклад, ввозиться в Україну з рф. Звичайно не напряму, а через різноманітні фірми, які беруть добрива в рф, наклеюють свої дані і продають їх як такі, що вони виготовлені в якійсь Африканській країні типу Конго та т. ін.

Якщо перевірити, то в зазначених країн навіть не чули про такі мінеральні добрива. Фірми, які закупляють зазначену продукцію в Україні не завжди ставляться відповідно до перевірок місця виробництва зазначених товарів, тому вони потрапляють до наших сільськогосподарських підприємств і відповідно у землю, а потім до нас на стіл.

Разом з тим мало хто звертає увагу на включає неправильне зберігання хімікатів, їх транспортування, а також особливо застосування та т. ін., що призводить до забруднення ґрунту, води, повітря, знищення біорізноманіття та ризиків для здоров'я людей.

Контроль за дотримання м відповідних норм у зазначеній сфері має здійснювати Держспоживслужба, проте якщо взяти судову практику за останні роки то не було жодної справи стосовно кримінальних правопорушень які

визначаються статтею 245 Кримінального кодексу України, яка визначає Знищення або пошкодження лісових масивів, зелених насаджень навколо населених пунктів, вздовж залізниць, а також стерні, сухих дикоростучих трав, рослинності або її залишків на землях сільськогосподарського призначення вогнем чи іншим загальнонебезпечним способом [1]. Це перша частина. І тільки друга частина статті передбачає відповідальність за дії, якщо вони спричинили загибель людей, масову загибель тварин або інші тяжкі наслідки.

Якщо не звертати увагу на війну, яку веде проти нас рф то можна говорити, що все добре. Але ви знаєте, що рф використовує всі можливі способи знищення людей, то чого б не використати хімікати.

Що стосується в цілому порушень, які можуть бути допущені у роботі з хімічними речовинами.

При цьому за зазначені правопорушення у нас передбачена лише адміністративна відповідальність.

До таких порушень відносять:

- Неправильне зберігання хімікатів та пестицидів, яке може виражатися у порушеннях температурного режиму. зберіганні на складах, які не мають відповідного рівня захисту, зберігання в доступних для дітей місцях.
- Недотримання норм застосування, що передбачає перевищення доз, обробка під час цвітіння, розпилення з дрейфом на сусідні ділянки.
- Незаконне ввезення в Україну а також використання.
- Неправильна утилізація.

Наступним етапом забезпечення продовольчої безпеки є переробка сільськогосподарських культур та виробництво продукції для споживання. Можуть бути особи, які не чули про шкоду використання пальмової олії у виробництві продукції, але в мене є досить ґрунтовні сумніви.

Разом з тим Держспоживслужба зазначених порушень практично не виявляє [2].

На практиці мабуть 99 % підприємств, які випускають продукцію використовують пальмову олію. Тобто нас труять поступово. А стаття 227 Кримінального кодексу України яка передбачає відповідальність за виготовлення/збут/зберігання з метою збуту небезпечних харчових продуктів, що призвело до отруєння чи смерті в Україні практично не застосовувалася протягом цілого ряду років. А тим більше на сьогодні коли стоїть питання, що треба перш за все нагодувати людей, ніхто не буде звертати увагу на використання пальмової олії чи ще чогось більш цікавого.

Трохи відходячи від теми продукції для споживання можна зазначити, що у нас є стаття 204, яка передбачає відповідальність за Незаконне придбання з метою збуту або зберігання з цією метою, а також збут чи транспортування з метою збуту незаконно виготовлених спирту етилового, спиртових дистилятів, алкогольних напоїв, пива, тютюнових виробів, тютюну, промислових замінників тютюну, пального або інших підакцизних товарів. За даною стат-

тю порушувалися кримінальні справи та проводилося розслідування, проте хіба штрафи, які накладаються за першою частиною цією статті що складають від 60 до 110 тисяч можуть зупинити припустимо виробництво якісного самогону, який можна маскувати навіть під віскі.

Друга частина зазначеної статті передбачає вже більш суворе покарання, у вигляді позбавлення волі від трьох до п'яти років. А якщо зазначені дії потягло отруєння чи смерть особи то караються позбавленням волі на строк від восьми до десяти років з конфіскацією майна, з вилученням та знищенням незаконно виробленої або придбаної продукції, обладнання для її виготовлення.

Третім напрямом щодо загроз для продовольчої безпеки є ввезення імпортних продовольчих товарів. На сьогодні кількість ввезених продовольчих товарів в Україну мабуть перевищує виробництво вітчизняних. Разом з тим контроль за якістю ввезених товарів практично не здійснюється.

Мабуть є необхідність разом з митниками на кордонах повинні перебувати фахівці Держпродслужби, які б могли хоча б формально здійснювати контроль за продукцією, яка ввозиться. Мабуть багато з вас чули про те, що часом в Україну ввозяться отруєні фрукти та овочі, проте ми взнаємо про їх ввезення коли вже добре їх наїлися [2].

Виходячи з викладеного можна запропонувати декілька пропозицій стосовно підвищення відповідальності за вирощування, переробку та виготовлення продовольчих товарів.

1. Необхідно встановити контроль за ввезенням мінеральних добрив та пестицидів, особливо з тих країн де вони не виробляються. Рф, яка веде війну на знищення України може використовувати мінеральні добрива та пестициди для отруєння населення, адже вони використовують будь-які форми і методи з метою досягти так званої перемоги

2. Вимагає також вирішення питання про перевірки відповідного зберігання та використання хімікатів, що використовуються у вирощуванні сільськогосподарських культур. Це також загроза сповільненої дії, яка може бути невидимою.

3. Підвищення контролю за виготовлення виробів з борошна також є досить важливою. Враховуючи те, що на сьогодні стоїть питання про підвищення цін на хлібобулочні вироби можна передбачити, що окремі виробники можуть використовувати низькоякісні складові з метою отримання більш високого прибутку

4. Щодо контролю за реалізацією продукції, яка зберігається в магазинах та інших місцях зберігання, можливо є сенс створити громадські організації по контролю за термінами зберігання продукції та вчасної її утилізації, адже прострочена продукція це також загроза для життя і здоров'я громадян

Джерела

1. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 25–26. Ст. 131. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text

2. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин Закон України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 31. Ст. 343.

О. І. ГОЛОВКО

здобувач ступеня доктора філософії з економіки,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків
ORCID: https://orcid.org/0009-0008-0457-2088

АКТУАЛЬНІСТЬ ХЕДЖУВАННЯ В КОНТЕКСТІ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

В умовах глобалізації та новітніх викликів однією з найбільш важливих проблем на сьогодні залишається питання забезпечення продовольчої безпеки. Кожна країна повинна гарантувати продовольчу безпеку власного населення, що підтверджує її автономність і незалежність, а також сприяє сталому соціально-економічному розвитку. Тому, цілком закономірно, що "подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарств" є одним з ключових завдань сталого розвитку нашої країни [1]. Водночас, проблема продовольчої безпеки не тільки не вирішується, а навпаки — лише посилюється.

Особливої актуальності проблема забезпечення глобальної продовольчої безпеки набуває в умовах кліматичних змін, цінових, логістичних, геополітичних, валютних і фінансових ризиків. Зважаючи на це, світова продовольча безпека стикається з низкою викликів, зокрема порушенням логістики, недостатнім забезпеченням продовольством громадян у деяких країнах світу, посиленням імпортозалежності окремих держав і зосередженням виробництва продовольства в обмеженій кількості країн. Такі тенденції збільшують рівень уразливості глобальних ринків і створюють ризики для стабільного забезпечення населення продуктами харчування. За такої ситуації зростає потреба в ґрунтовному аналізі та вдосконаленні фінансових і організаційних інструментів, які спрямовані на зниження зазначених ризиків.

Одним із таких елементів виступає хеджування — економічний інструмент, який спрямований на зниження чи нейтралізацію ризиків, пов'язаних із коливанням цін, курсів валют або процентних ставок, неврожаю, перебоями в логістиці тощо. Наразі, інвестори під час формування своїх стратегій дедалі частіше орієнтуються не лише на дохідність, а й на захист вкладеного капіталу. Саме тому хеджування, як один із ключових засобів мінімізації ризиків через використання фінансових деривативів і супутніх інструментів набуває все більшого значення в сучасній системі управління фінансовими